

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 maja 2017 roku, wniesionym do Sądu Okręgowego w W., J. S. wniósł o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty z dnia 14 kwietnia 2008 roku wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt II Nc 63/08, opatrzonego klauzulą wykonalności.

W uzasadnieniu pozwu został podniesiony zarzut przedawnienia roszczenia objętego tytułem wykonawczym.

J. S. wyjaśnił, iż w dniu 8 października 2003 roku zawarł ze stroną pozwaną umowę leasingu, która została wypowiedziana w dniu 15 stycznia 2004 roku ze skutkiem na dzień 14 lutego 2004 roku. W tym zakresie strona powodowa wskazała, że roszczenie (jako mające charakter okresowy) uległo przedawnieniu po upływie 3-letniego okresu, z dniem 15 lutego 2007 roku. Pozew w sprawie II Nc 63/08 został wniesiony w dniu 9 kwietnia 2008 roku, a nakaz zapłaty wydany w dniu 14 kwietnia 2008 roku. Strona powodowa, wskazując na 3-letni termin przedawnienia, powołała m.in. przepis art. 125 § 1 k.c.

(pozew k. 4-6)

Postanowieniem z dnia 12 maja 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

(postanowienie k. 13)

Odpowiedź na pozew złożył (...) Spółka Akcyjna w Ł. informując, że w dniu 28 kwietnia 2017 roku na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. doszło do przejęcia (...) Spółki Akcyjnej w W. przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł., który na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. stał się następcą prawnym pozwanego.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że zastosowanie znajduje 10-letni termin przedawnienia, a jego przerwanie nastąpiło z chwilą skierowania tytułu wykonawczego do egzekucji. W odniesieniu do roszczenia objętego tytułem wykonawczym, jakim jest orzeczenie sądowe, zakwestionowano możliwość zgłoszenia zarzutu przedawnienia w ramach powództwa opozycyjnego. Pozwany zwrócił również uwagę, że nakaz zapłaty został wydany na podstawie weksla, bez badania stosunku podstawowego. Data płatności weksla przypadała na dzień 5 września 2006 roku – nie upłynął zatem 3-letni termin przedawnienia roszczenia wekslowego.

(odpowiedź na pozew k. 65-66)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 października 2003 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. reprezentowana przez J. S. zawarła z (...) Spółką Akcyjną w W. umowę leasingu, która została wypowiedziana w dniu 15 stycznia 2004 roku ze skutkiem na dzień 14 lutego 2004 roku. Zabezpieczeniem umowy był weksel wystawiony przez spółkę, a poręczony przez J. S..

(niesporne; weksel k. 3 załączonych akt II Nc 68/08)

Pozwem z dnia 9 kwietnia 2008 roku, wniesionym w sprawie o sygn. akt II Nc 63/08, (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty wydanym na podstawie weksla, że M. spółka

z ograniczoną odpowiedzialnością w B. i J. S. mają zapłacić solidarnie kwotę 297.370,09 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 września 2006 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 14 kwietnia 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

(pozew k. 1-2, nakaz zapłaty k. 15 załączonych akt II Nc 68/08)

J. S., działając w imieniu własnym oraz spółki, wywiódł zarzuty od powyższego nakazu zapłaty. W ramach zaskarżenia został podniesiony m.in. zarzut przedawnienia.

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2008 roku zarzuty zostały odrzucone jako złożone po terminie.

(zarzuty k. 32-34, postanowienie k. 37-38 załączonych akt II Nc 68/08)

W dniu 26 sierpnia 2008 roku pozwani wnieśli o przywrócenie terminu do złożenia zarzutów od nakazu zapłaty. Zarządzeniem z dnia 26 listopada 2008 roku wniosek o przywrócenie terminu został zwrócony wobec nie uzupełnienia jego braków formalnych.

(wniosek k. 42, zarządzenie k. 56-57 załączonych akt II Nc 68/08)

Zarządzeniem z dnia 19 stycznia 2009 roku nakaz zapłaty, wydany w dniu 14 kwietnia 2008 roku przez Sąd Okręgowy w Warszawie w postępowaniu nakazowym, został opatrzony klauzulą wykonalności.

(zarządzenie k. 60 załączonych akt II Nc 68/08)

W dniu 17 sierpnia 2016 roku wierzyciel wystąpił do komornika z wnioskiem o wszczęcie egzekucji na mocy powyższego tytułu wykonawczego.

Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji wraz z wezwaniem do zapłaty zostało doręczone J. S. w dniu 7 października 2016 roku.

(wniosek k. 2, tytuł wykonawczy k. 3, zawiadomienie k. 18, zwrotne poświadczenie odbioru k. 23 odwr. załączonych akt Km 1330/16)

W dniu 28 kwietnia 2017 roku na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. doszło do przejęcia (...) Spółki Akcyjnej w W. przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł., który na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. stał się następcą prawnym pozwanego.

(odpis KRS k. 68-73)

Stan faktyczny sprawy jest niesporny, wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach. Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na prawnej interpretacji tych okoliczności faktycznych.

Wniosek o przesłuchanie stron, jako nieprzydatny do rozstrzygnięcia, został oddalony (postanowienie k. 106). Subsydiarny charakter tego dowodu powoduje,

że powinien być dopuszczony dopiero po przeprowadzeniu pozostałych dowodów w sprawie i tylko co do faktów, które w oparciu o pozostały materiał dowodowy nie zostały jeszcze wyjaśnione (art. 299 k.p.c.). Jeżeli zatem fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały wyjaśnione w toku dotychczasowego postępowania dowodowego, to brak jest podstaw do przesłuchania stron (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.08.1982 r., sygn. akt I CR 258/82).

W niniejszej sprawie materiał dowodowy był wystarczający do poczynienia pełnych ustaleń faktycznych.

W powyższym stanie faktycznym, Sąd zważył,
co następuje:

Wyjaśniając kwestie natury formalnej, należy wskazać iż wyrok w niniejszej sprawie zapadł na posiedzeniu niejawnym w myśl art. 148¹ k.p.c. Zgodnie z § 1, Sąd rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym, uznając po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Całokształt przytoczonych twierdzeń i materiał dowodowy w pełni obrazują okoliczności faktyczne rozstrzygnięcia, a pisma procesowe zawierają wyrażenia prawnego stanowiska stron (postanowieniem z dnia 23 stycznia 2018 roku Sąd umożliwił stronom ostateczne wypowiedzenie się przed wydaniem wyroku, k. 90). Postępowanie dowodowe zostało w całości oparte na dokumentach, a dowód z przesłuchania stron został oddalony jako niemający znaczenia dla rozstrzygnięcia. Wyznaczenie rozprawy stało się zatem zbędne.

Przedmiotem powództwa jest w istocie żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. To powództwo opozycyjne zostało skonstruowane na zarzucie przedawnienia roszczenia objętego tym tytułem, a sam tytuł stanowi orzeczenie sądowe.

Podstawę prawną powództwa stanowi zatem art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., który ogranicza możliwość formułowania zarzutów w odniesieniu do tytułów wykonawczych, którymi są orzeczenia sądowe: „Regulacja zawarta w tym przepisie ma na celu wyeliminowanie z podstawy żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego orzeczenie sądowe takich okoliczności faktycznych, które zostały pominięte w postępowaniu rozpoznawczym jako spóźnione albo nie zostały w ogóle zgłoszone” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2016 r., sygn. akt II CSK 489/16). W uzasadnieniu wyjaśniono, że zgłaszanie zarzutów

w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności „godziłoby w fundamentalne instytucje procesu cywilnego, jakimi są prawomocność orzeczenia sądowego, związanie sądu i stron takim orzeczeniem (art. 365 k.p.c.) oraz powaga rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.). Jak powszechnie przyjmuje się, stan powagi rzeczy osądzonej pociąga za sobą m. in. skutek w postaci prekluzji materiału procesowego (faktycznego) sprawy. Prekluzja ta oznacza, że z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia merytorycznego, zarzuty, których podstawą są okoliczności istniejące już w czasie postępowania – przed wydaniem wyroku, nie mogą być podstawą do podważenia skutków prawomocnego wyroku, jeżeli nie zostały zgłoszone w trakcie tego postępowania. Innymi słowy, strona traci bezpowrotnie możliwość podnoszenia tych okoliczności”.

To oznacza (jak już zostało wyjaśnione w uzasadnieniu postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia), że zarzut przedawnienia roszczenia, jeżeli dotyczy okresu sprzed wydania nakazu zapłaty, w ogóle nie może stanowić skutecznej podstawy powództwa opozycyjnego.

Na marginesie należy zauważyć, że załączenie akt postępowania rozpoznawczego wykazało, że nakaz zapłaty będący zaskarżonym tytułem wykonawczym został wydany na podstawie weksla – Sąd wydający to orzeczenie w ogóle nie badał stosunku podstawowego, a jedynie zobowiązanie wekslowe pozwanych. Przejście na grunt stosunku podstawowego byłoby możliwe jedynie w sytuacji skutecznego wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty. Te jednak zostały odrzucone, a wniosek

o przywrócenie terminu do ich złożenia zwrócony. To obrazuje, dlaczego stan powagi rzeczy osądzonej musi pociągać za sobą m. in. skutek w postaci prekluzji materiału procesowego (faktycznego) sprawy – badanie stosunku, który był podstawą wystawienia weksla, nie może odbywać się w innych, dowolnych postępowaniach sądowych (także w przedmiocie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności), gdy stał się on już podstawą wydania prawomocnego nakazu zapłaty. Byłoby to niezgodne z zasadą pewności obrotu prawnego, prowadziłoby do wielokrotnego badania tego samego stosunku łączącego strony przez różne Sądy i wielokrotnego orzekania w tym samym przedmiocie.

Wyjaśnić także należy, iż wydanie nakazu zapłaty na podstawie weksla niweczy istnienie weksla w obrocie prawnym – w jego miejscu pojawia się orzeczenie sądowe, które w sposób samodzielny określa zobowiązanie dłużnika. Z chwilą jego uprawomocnienia analizie podlega nie stosunek zobowiązaniowy łączący strony,

a samo orzeczenie. Zobowiązanie wynikające z wyroku natomiast przedawnia się w odmienny sposób, uregulowany wprost przez ustawodawcę. Zatem zarzut przedawnienia podniesiony jako podstawa powództwa opozycyjnego winien dotyczyć samego orzeczenia sądowego (nakazu zapłaty) nie zaś stosunku, który był podstawą wydania tego orzeczenia. W tym zakresie materiał procesowy jest sprekludowany.

Odnosząc się do kwestii przedawnienia roszczeń stwierdzonych orzeczeniem sądowym, należy odwołać się do art. 125 § 1 k.c.

Przepis ten stanowi, że roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu (choćby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy). Tylko w sytuacji, gdyby Sąd nadał mu charakter świadczenia okresowego zastosowanie miałby trzyletni termin przedawnienia. Należy przy tym podkreślić, iż „okresowość” zasądzanego świadczenia musi wynikać nie ze stosunku pierwotnego, który spowodował wydanie orzeczenia zasądającego roszczenie pieniężne, a z samego orzeczenia. Przedmiotowy nakaz zapłaty nie stwierdza roszczenia okresowego w myśl art. 125 § 1 zd. 2 k.c. Do tego orzeczenia znajduje więc zastosowanie 10-letni okres przedawnienia, zgodnie z zasadą ogólną, przewidzianą w zd. 1 powołanego przepisu.

Przed upływem tak liczonego terminu przedawnienia roszczeń objętych nakazem zapłaty wydanym w dniu 14 kwietnia 2008 roku, wierzyciel wszczął egzekucję. To oznacza, że zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. bieg przedawnienia został przerwany, a po przerwaniu (zakończeniu postępowania egzekucyjnego, jeżeli nie będzie ono w pełni skuteczne) będzie biegł na nowo (art. 124 § 1 k.p.c.).

Z tych względów powództwo podlegało oddaleniu.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy: „zastosowanie przez Sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całości okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego” (postanowienie Sądu Najwyższego z 14.01.1974 r., sygn. akt II CZ 223/73).

Z oświadczenia majątkowego wynika, że J. S. utrzymuje się z renty inwalidzkiej, która podlega zajęciu komorniczemu. Nie jest właścicielem mieszkania, w którym mieszka, a jego wydatki pochłaniają niemal całą jej pozostałą część.

Z tych względów Sąd uznał, iż w niniejszej sprawie opisana sytuacja majątkowa pozwanego uzasadnia odstąpienie od zasad ogólnych i nie obciążanie go kosztami procesu.

Na marginesie należy zauważyć, iż „art. 102 kpc nie wymaga, żeby strona wygrywająca sprawę na rzecz której nie został zasądzony zwrot kosztów procesu, postępowala niewłaściwie lub żeby można jej było przypisać jakąkolwiek inną postać winy” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07.01.1982 r., sygn. akt CZ 191/81)

Wpływ na treść orzeczenia o kosztach miały także kwestie natury procesowej.

Sąd Najwyższy do wypadków szczególnie uzasadnionych pozwalających na kwalifikację z art. 102 k.p.c. zalicza sytuację, gdy wysokość kosztów zastępstwa prawnego jest zbyt wygórowana w stosunku do stopnia złożoności sprawy i nakładu pracy pełnomocnika (wyrok z dnia 21.05.1999 r., sygn. akt I PKN 59/99, publ. OSNP z 2000 r., Nr 15, poz. 580).

W niniejszej sprawie treść pozwu nie wymagała szczególnych rozważań prawnych. Jego wytoczenie zdaje się być wynikiem niezrozumienia przepisów dotyczących przedawnienia. Obrona przez tym powództwem opozycyjnym nie wymagała więc od strony przeciwnej dużego nakładu pracy z uwagi na jego oczywistą niezasadność.

Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, iż – jak wynika z pełnomocnictwa – powód korzystał ze stałej obsługi prawnej i w związku z tym nie poniósł odrębnych nakładów na prowadzenie procesu (uzasadnienie orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 1971 r., sygn. akt I PZ 17/71, publ. OSNCP z 1971 r., Nr 12, poz. 222, z dnia 22 listopada 1972, II CR 458/72, publ. OSNCP z 1973 r., Nr 7-8, poz. 139, z dnia 6 grudnia 1973 r., sygn. akt I PR 456/73, publ. OSNCP z 1974 r., Nr 9/74, poz. 154, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 22.08.1997 r., sygn. akt I ACz 323/97, publ. OSP 1998 r., Nr 1, poz. 9).

Sąd nie wyznaczył w niniejszej sprawie rozprawy, co także nie spowodowało wydatków po stronie powodowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.09.1972 r., sygn. akt I PR 254/72, OSP z 1973 r., Nr 5, poz. 95).

Mając na uwadze powyższe, w przedmiocie kosztów procesu i kosztów sądowych orzeczono, jak w punkcie 2 wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć powodowi z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia apelacji;
2. zmienić kolejność kart 106 i 107;
3. przedstawić akta do decyzji zgodnie z kal – pkt 3 zarządzenia k. 106 (107).